

PANEURÓPSKA VYSOKÁ ŠKOLA

Fakulta psychológie

OPONENTSKÝ POSUDOK

na habilitačnú prácu PaedDr. Lucie Paškovej, PhD.

uchádzačky

o získanie vedecko-pedagogického titulu „docent“
na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre

Názov habilitačnej práce

-monografie: Osobnosť učiteľa, jeho aktuálne prežívanie a zvládanie
pracovnej záťaže

Autor habilitačnej práce: PaedDr. Lucia Pašková, PhD.

Študijný odbor: pedagogická, poradenská a školská psychológia

Oponentka: prof. PhDr. Eva Gajdošová, PhD.

Pracovisko oponentky: Fakulta psychológie, Paneurópska vysoká škola, Bratislava

Oponentský posudok vypracúvam v súlade s § 4 ods.8 vyhlášky MŠ SR č.6/2005 o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov docent a profesor a podávam zhodnotenie odbornej monografie, ktorú uchádzačka predkladá ako svoju habilitačnú prácu.

Skôr, ako sa budem venovať posúdeniu habilitačnej práce-monografie predkladanej v rámci habilitačného konania, chcem hneď v úvode zdôrazniť, že PaedDr. Lucia Pašková, PhD. celú svoju doterajšiu profesijnú dráhu výrazne zasvätila podpore a rozvíjaniu duševného zdravia študentov a učiteľov v školách. Je nadšenou podporovateľkou humanistickej a pozitívnej psychológie v školskom prostredí s dôrazom na psychológiu zdravia. Oceňujem, že toto všetko spomínané sa stalo jej celoživotnou vedecko-pedagogickou orientáciou, ale aj životným krédom a hodnotím ho výrazne pozitívne.

PaedDr. Lucia Pašková, PhD. vo svojich odborných prácach, včítane predkladanej monografie, kladie dôraz na holistické chápanie osobnosti študenta a učiteľa. Autorka, ako to vyplýva aj z textu monografie, podčiarkuje, že pre pochopenie osobnosti učiteľa je potrebné skúmať viaceré aspekty aj jeho pedagogickej práce a v monografii sústredila pozornosť na subjektívnu pohodu a zvládanie záťaže učiteľov s cieľom, ako to zdôrazňuje sama autorka, poukázať na najčastejšie príčiny ich pracovnej záťaže, zdroje a preferencie stratégií zvládania v kontexte subjektívnej pohody. Týmto má autorka eminentný záujem prispieť k diskusií o konštituovaní komplexných psychologických indikátorov kvality života učiteľov.

Kvalita života v profesii učiteľa sa v tomto miléniu stala mimoriadne aktuálnou témou psychológie, ale nielen psychológie, tiež témou pedagogiky, medicíny, sociológie, a bude si vyžadovať intenzívnu spoluprácu odborníkov v multidisciplinárnom tíme a jej multidisciplinárne uchopenie.

Odborná úroveň habilitačnej práce

Pozitíva habilitačnej práce:

Monografia PaedDr. Lucie Paškovej, PhD. „**Osobnosť učiteľa, jeho aktuálne prežívanie a zvládanie pracovnej záťaž**“ obsahuje štyri základné kapitoly a zhrnutie. V prvej kapitole autorka postupne podáva konceptuálne východiská subjektívnej pohody, jej vybrané modely a ovplyvňujúce činitele. V druhej kapitole vymedzuje pojmy záťaž a stres, prináša konceptuálne východiská zvládania záťaž a prináša stratégie zvládania so zdôraznením špecifik pracovnej záťaž u učiteľov. Spracovanie tretej kapitoly je zaujímavé v tom, že obsahuje charakteristiku piatich meracích nástrojov použitých vo výskume (Dotazník copingových stratégií, životnej spokojnosti, subjektívnej pohody, subjektívnych zážitkov a osobnostného profilu). A posledná, štvrtá, kapitola obsahuje výsledky výskumov v piatich oblastiach – pracovná záťaž učiteľov, zvládanie záťaž a subjektívna pohoda učiteľov, oblasti života učiteľov a miera nespokojnosti, osobnostné charakteristiky vo vzťahu k subjektívnej pohode a zvládaniu záťaž aj z hľadiska dĺžky praxe).

Celkove považujem spracovanie kapitol habilitačnej práce - monografie za prínosné pre súčasnú slovenskú psychológiu, obsahujúce nové a jedinečné poznatky aj stanoviská nielen zahraničných aj slovenských expertov, ale najmä vlastné stanoviská a výskumné zistenia autorky. Chcem ešte zdôrazniť, že autorka sa v práci opiera o skutočne úctihodný počet odborných zdrojov, spolu 342. Čitateľovi takto umožňuje získavať ďalšie hodnotné informácie, výsledky výskumov a praktické skúsenosti k predmetnej problematike.

Oceňujem doplnenie výskumných nástrojov o svoje premenné – napríklad Dotazník emocionálnej habituálnej subjektívnej pohody SEHP okrem frekvencie prežívania jednotlivých emócií je doplnený o dimenziu intenzity daných emócií.

Pozitívom je tiež kvalitatívne spracovanie konkrétnych záťažových situácií učiteľmi a porovnanie ich vnímania z hľadiska jednotlivých kategórií.

Limity habilitačnej práce:

Za istý limit predkladanej habilitačnej práce považujem nízku početnosť výskumného súboru (240 učiteľov základných a stredných škôl) a dobrovoľnú účasť učiteľov vo výskume, čo mohlo do značnej miery ovplyvniť a skresliť výskumné zistenia.

Dáta boli zozbierané pred covidom. Zaujímavé by bolo preto ich porovnanie so súčasnosťou vo viacpočetnom snád' aj reprezentatívnom výskumnom súbore.

Očakávala som väčší dôraz autorky položený na aktivity a prácu školského psychológa na školách s jeho diagnostickou, preventívnou a intervenčnou činnosťou aj v prípade prežívania a zvládania stresu a záťaž učiteľov v školskej praxi. Je tým profesionálom, ktorý má v kompetencii zabezpečovať duševné zdravie žiakov a učiteľova a spolupodieľať sa na podpore ich subjektívneho psychologického wellbeing, spokojnosti a voľbe optimálnych copingových stratégií. Dokonca školský psychológ je pripravený realizovať opakovane prieskumy na zistenie uvedených javov a v podpornom tíme vypracovať a realizovať nápravné opatrenia.

Zaujímavé by bolo tiež uviesť teoretické a praktické implikácie výskumných výsledkov, ako aj návrhy a odporúčania pre školskú prax vyplývajúce z výskumných zistení.

Tiež sa autorka mohla v práci oprieť aj o vybrané odborné práce a projekty svojich kolegyň z katedry, napr. prof. Sollárovej, doc. Valihorovej a doc. Kaliskej a spomenúť tieto zdroje v literatúre.

Otázky do diskusie:

Ktoré sú, podľa autorky, významné protektívne činitele v prípade zvládania záťaže a stresu učiteľov?

Aké sú možnosti školského psychológa prispieť k lepšiemu zvládaniu záťažových situácií u učiteľov?

Aké sú ďalšie zámery autorky v tejto oblasti?

Záver

Habilitačná práca nadväzuje na práce zahraničných odborníkov zaoberajúcich sa predmetnou problematikou a obohacuje slovenskú psychológiu o nové aspekty a nové rozmery. Práca má vedecko-výskumnú aj aplikačnú hodnotu a vyhovuje kritériám stanoveným na tento druh prác.

Konštatujem, že PaedDr. Lucia Pašková, PhD. je zrelou vedeckou a pedagogickou osobnosťou a spĺňa požadované kritéria na získanie vedecko-pedagogického titulu „docent“.

Odporúčam, aby bol PaedDr. Lucii Paškovej, PhD. po úspešnom habilitačnom konaní a splnení všetkých vysokoškolskou legislatívou predpísaných podmienok udelený akademický titul „docent“ v odbore pedagogická, poradenská a školská psychológia.

V Bratislave, 7. 4. 2023

prof. PhDr. Eva Gajdošová, PhD.
oponentka